

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din (za ino-
zemstvo: 210 din), za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din. Tedenska
izdaja za celo leto 60 din.
Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana
Gregorčičeva ulica 23. Tel.
25-52. Uprava: Gregor-
čičeva ul. 27. Tel. 47-57.
Rokopisov ne vračamo. —
Račun pri poštni hranil-
nici v Ljubljani št. 11.959.

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, sobota 4. maja 1940

Cena posamezni
številki din 1.50

Ukrepi proti draginji

Cela vrsta uredb in ukrepov je že izšla pri nas proti draginji, a učinek vseh teh predpisov je silno malenkosten, če ni sploh ničev. Protidraginjska uredba je imela samo ta učinek, da so cene v izločbah označene, dočim se zaradi uredbe same ni draginja niti najmanj ustavila. Niti protidraginjski odbori niso mogli pokazati nobene pravega učinka, pa čeprav je bila volja mnogih odborov zelo dobra. Tudi uredba o kontroli cen ni prav nič omejila draginje. Edini njen uspeh je, da se sedaj cene zvišujejo z oblastnim dovoljenjem, dočim so se prej brez tega dovoljenja. Za konsumente pa ni praktično v tem nobene razlike.

Neuspeh protidraginjskih ukrepov ni mogel poznavalec razmer niti najmanj začuditi, ker so se od vsega začetka storili dve veliki osnovni napaki: od protidraginjskih določil so se izločili vsi agrarni proizvajalci in ni se zagradila draginja tam, kjer izhaja, niso se zagradili veliki karteli. Zaradi prve napake je morala draginja rasti in naj se izdajo kakršni koli ukrepi. Kajti če more neovirano rasti cena pšenice, koruzi in vsem živim, se življenje najbolj občutno podraži, ker so živila glavne in najbolj neobhodno potrebne življenjske potrebščine. Če se podraže živila, se morajo zvišati plače, če se zvišajo te, se morajo podražiti industrijski izdelki, mora draginja narasti.

Zaradi druge napake, ker se niso prijeli karteli, se draginja enako ni mogla ustaviti. Če mora trgovec kupovati blago po višji ceni, ki mu jo je predpisal kartel, tudi ne more tega blaga prodajati po stari ceni. Če se ne prisilijo karteli, da prodajajo blago po stari ceni, potem je stara cena sploh izključena. Vsaka protidraginjska akcija, ki ne zagradi draginje pri viru, se je zato morala ponesrečiti.

Proti draginji je samo eno res učinkovito sredstvo, vreči na trg zadostne količine blaga. Kakor hitro je na trgu dosti blaga, pade tudi cena blaga ali pa se vsaj ne bo podražila. Kadar je cena pšenice in koruzi začela tako rapidno rasti, takrat bi moral Prizad začet prodajati na trgu blago iz svojih zalog, ne pa da je nastopal kot kupec in s tem povzročil še nadaljnji dvig cen. Z uvozom tuje koruze bi se moral zaustaviti dvig cen za koruzo, kar se je kasneje tudi zgodilo, namesto da bi se to izvršilo takoj, ko so začele cene koruzi tako rapidno rasti.

V zadnjem času moremo z zadovoljstvom konstatirati, da so se mnoge stvari v našem javnem življenju prav razveseljivo zboljšale, da moremo s popolnim zupanjem v bodočnost naše države spremljati tudi najbolj napeto mednarodno situacijo.

Črna kronika

Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo naslednje okrožnico o otvorenih in končanih konkurzi in prisilnih poravnava izven konkurza za čas od 16. do 31. marca.

Razglašeni konkurzi:
Donavska banovina:

Ibolja Jenei i ud. Ema roj. Kučeva, Subotica.

Razglašene prisilne poravnave:

Banovina Hrvatska:
Mandić Emil, Šibenik;
Tukša Stjepan, Bjelovar;
Olušk Milan, Senta.

Beograd-Zemun-Pančevo:
Mesarović J. Borislav last. tt.
»Zenit«, Beograd;
Mesarović B. Sofija last. tt.
»Kolumbija«, Beograd.

Končani konkurzi:

Banovina Hrvatska:
Frtalić Mija i Marija, Pitomača;
Špiranec Ivan, Ivanec.

Donavska banovina:
Buzganović Lazar, D. Milanovac.

Beograd-Zemun-Pančevo:
»Radiofon« Josif A. Levi, Beograd.

Končane prisilne poravnave:

Banovina Hrvatska:
Guina G. R. & U. Split;
Jagodić Stjepka, Vinkovci;
Kaltnecker Teodor, Osijek;

Sokač Ivan, Zagreb;
Šimić Mihovil, Bakar.

Vrbaska banovina:
Matijević Tomislav, Banja Luka.

Donavska banovina:
Sakal Rozalija roj. Herk. Bajša;
Stevanović Ignatija, Kula.

Moravska banovina:
Jelisićević Dragomir, Kraljevo.
Odobrene prisilne poravnave:

Banovina Hrvatska:
Šlezinger Stjepan, Budimac;
Weber i Zilcer, Vinkovci.
Beograd-Zemun-Pančevo:
»Konfor« a. d. Beograd.

Odbit konkurz:
Vrbaska banovina:
Dejanović Momčilo, Bos. Petrovac.

* Podatke za dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. Vse druge podatke, kakor o narokih itd., dobe zainteresirani v tajništvu društva.

Trgovinski register

Izbrisale so se naslednje firme:
Tv. Traun & Stiger, trgovina z mešanim blagom, Celje.

Zagrebsko skladišče A. Petek in drug, manufakturna, modna in konfekcijska trgovina in trgovina z mešanim blagom, Celje.

Blau in Bartoš, trgovina z mešanim blagom, Dol. Lendava.

Vielhaber & Böhm, mlin za olje, Fram.

Degan Josip, trgovina z mešanim blagom, Sv. Peter pod Svetimi gorami.

Ivan Koržija, trgovina z železnino, Maribor — vse zaradi opustitve obrata.

Šalamun & Lampe, manufakturna trgovina na malo in veliko, Ljubljana — ker se je pretvorila v družbo z o. z.

bodočih trgovinskih odnosov in možnosti razvoja zamenjave blaga. Na koncu konference je povabil komisar Mikujan jugoslovanske delegate, da prisostvujejo proslavi 1. majnika. Isti dan zvečer pa so jugoslovanski delegati v spremstvu zastopnikov komisariata za zunanjo trgovino prisostvovali predstavi »Pikove dame« v Veliki operi.

Razgovori se razvijajo normalno in more se reči na podlagi dosedanjih razgovorov, da je obojestransko razumevanje za potrebo obeh držav.

Tako sovjetsko uradno poročilo. Madžarska informacija iz Moskve pa pravi, da je Politbiro izjavil, da se bodo rusko-jugoslovanska trgovinska pogajanja uporabila za normalizacijo diplomatskih odnosov in da bodo diplomatski odnosi med Beogradom in Moskvo vpostavljeni še pred prvim junijem.

Stališče Bolgarov Samo složne morejo balkanske države ohraniti svojo samostojnost

Aleksander Obrov, bivši minister v vladi Stambolijskega, ki je bil tudi že v Ljubljani in ki je dober prijatelj Slovencev, je objavil v beograjskem »Trgovinskem glasniku« članek pod naslovom: Ali bomo ostali nevtralni? Njegov članek se glasi:

»Novi evropski oboroženi spopad je povzročil resne skrbi vsem malim narodom, ki neposredno meje na vojskujoče se države ali ki so na poti morebitnega razširjenja vojne, na poti strateškega prodiranja teh držav.

Izkazalo se je, da ni več nikakih jamstev za male narode. Niti pri njihovi najboljši volji, da ostanejo pošteno nevtralni! Deklaracije o spoštovanju nevtralitete malih narodov niso več dejstvo, na katero bi se smeli zanašati. Vzgleji so frapantni, lahkovernost je doživela strahovito razočaranje in celo grozovito lekcijsko.

Po prenosu vojne na sever, nastajata vse večja negotovost in vznemirjenost na jugu, na Balkanu. In kakor ironija naključja je, da tem bolj pritiska zla usoda in duši vse te dežele pričakovanje nenadnih dogodkov, čim bolj se dajejo deklaracije, da se bosta spoštovala mir in nevtralnost teh držav.

Vsakdo se sprašuje, ali bomo ostali nevtralni?

Ali bomo ostali nevtralni, ker na žalost smo se morali prepričati, da tudi pri najboljši naši volji mir in naša nevtralnost ne zavisita samo od nas, kakor ni bilo odvisno samo od Norveške ali Danske njihova nevtralnost in njih mir. Izkušnja, ki smo jo imeli, nas vznemirja in nas sili, da smo previdni.

Bolgarska nima neposrednih meja z vojskujočimi se državami, toda kljub temu se vsakdo sprašuje: če bi prišel napad od katere koli strani, ali bi se tuja invazija ustavila na naši meji? Strateške potrebe imajo v tej vojni tako velike dimenzije, da moremo vsi opaziti, če gledamo na zemljevid, kako iluzorni so vsi takšni upi. Iz tega izhajajo tudi vse skrbi ter čut solidarnosti vseh balkanskih držav. Primere, ki smo jih doživeli — so strahovite. Mnoge male države so v tem velikem oboroženem spopadu izgubile ena za drugo bodisi svojo svobodo in samostojnost bodisi svojo nevtralnost

ter postale bojišče za razdiralno vojno.

Naravno je, da Bolgari niso zadovoljni z nejsko mirovno pogodbo. Bolgarske vlade so dosedaj dale zadosti povoda, da se razumejo bolgarske revindikacije. Toda kljub temu so ustvarili in usvarjajo dogodki čustvo solidarnosti z vsemi balkanskimi narodi in zavest, da bi izkoriščanje neugodnega položaja, v katerega bi zašla ena naših sosednih držav, proti kateri so naperjene bolgarske revindikacije, moglo imeti isto vrednost kakor revindikacije Poljske proti češkoslovaški. Njih lastna neodvisnost bi mogla pasti.

Zelja, da se ohrani mir na Balkanu in zavest, da nihče bolje ne jamči za naš mir in našo samostojnost kakor naša balkanska solidarnost, nadvladuje vsa druga mišljenja javnega mnenja. Res je, simpatije so za eno in za drugo vojskujočo se državo, toda ljubezen za svo-

bo in samostojnost stremi izogniti se očitnemu tveganju. Vse deklaracije vojskujočih se držav, da bodo spoštovale mir in nevtralnost, so nam dobrodošle in tudi zelo prijetne, kljub temu pa se moramo zavedati, da je najboljši čuvár balkanskega miru in balkanske nevtralnosti ravno sloga balkanskih narodov. Niti ena balkanska država nima zadosti moči, da bi sama presekala pot tuji invaziji. Sloga balkanskih držav daje mnogo več možnosti, da se odbi je vsak poskus tuje invazije.

Sloga balkanskih narodov je potrebna ne samo, dokler traja sedanja vojna. »Ta sloga bo še bolj potrebna v času miru, ko pride do novega urejanja v Evropi, do novega prekrjevanja evropskega zemljevida, kajti moglo bi se zgoditi tudi to, da bi male države morale plačati stroške sedanje vojne.«

Naša pogajanja s Sovjetsko Rusijo Sovjetsko uradno poročilo o pogajanih z našo delegacijo

Sovjetska uradna agencija TASS javlja:

Jugoslovanska gospodarska delegacija je prišla v torek ob 16.15 (po ruskem času) na sovjetsko mejo.

Na meji v Tiraspolu je pozdravil jugoslovansko delegacijo zastopnik »Inturista«, ki je bil na razpolago od ravnateljstva »Inturista« za oblast v Odesi in ki je spremljal jugoslovansko delegacijo v Moskvo.

V Kijevu je pozdravil delegacijo predstavnik lokalnega sovjeta Vošelovski, ki je enako spremljal nato jugoslovansko delegacijo v Moskvo. Sovjetske oblasti so dale jugoslovanski delegaciji na razpolago spalni vagon ter je delegacija potovala zelo udobno.

Na moskovskem kolodvoru je pozdravil delegacijo pomočnik komisarja za zunanjo trgovino Kuharov. Poleg njega so bili navzoči podpredsednik Državne banke Božjakov, vršilec dolžnosti šefa oddelka za zunanje pogodbe v komisariatu za zunanjo trgovino Mišutin, šef protokola komisariata

za zunanjo trgovino Prokuronov in višji uradnik odseka za pogodbe Esekina.

Delegacija je prišla v četrtek popoldne ter jo je takoj po prihodu sprejel komisar za zunanjo trgovino.

Prva konferenca je bila od 18. do 19. ure. Vodja jugoslovanske delegacije dr. Djordjević se je zahvalil komisarju za zunanjo trgovino Mikojanu za prirčen sprejem in za pozornost, ki je bila delegaciji izkazovana na potovanju v Moskvo. Dr. Djordjević je nato razložil obojestranske interese Jugoslavije in Sovjetske Rusije glede zamenjave blaga.

Po dr. Djordjeviću je g. Obradović razložil tehnično stran pogajanj in način, kakor si zamišlja potek pogajanj.

Komisar Mikojan je v svojem odgovoru naglasil potrebo trgovinskih odnosov med obema državama ter njih obojestransko koristnost.

Bilo precizirano stališče jugoslovanskega odposlanstva, kar se tiče Na drugi seji, ki je bila nato, je

Pred zasedanjem Jugoslovansko-nemškega stalnega gospodarskega odbora

Kakor se poroča iz Beograda, bo prvi sestanek Jugoslovansko-nemškega stalnega gospodarskega odbora najbrže 10. maja, kakor je predlagala naša delegacija.

Na zasedanju se bodo obravnavala aktualna vprašanja v okviru veljavne trgovinske pogodbe med Nemčijo in Jugoslavijo. Predvsem se bo razpravljalo o določitvi kontingentov za čas od aprila do septembra 1940, o možnostih odprave raznih težkoč, ki se od časa do časa pojavljajo v trgovinski izmenjavi, o vprašanju stabilnosti tečajev marke itd. Verjetno je, da se bo govorilo tudi o težkočah, ki so nastale za razne dobave blaga iz Nemčije ter o ukrepih, da se te težave odpravijo. Na vsak način pa je jasno, da se dosednji kontingenti ne bodo povečali. Tudi naš izvoz v Nemčijo se ne bo zvišala, ker je naša vlada že izdala celo vrsto ukrepov, da se izvoz nekkih naših predmetov zmanjša in ker zahtevajo razmere, da tudi povečamo zaloge nekaterih predmetov. Na zasedanju se bo končno govorilo tudi o naših bodočih odnosih do češko-moravskega protektorata.

Povečanje minimalnih mezd v raznih banovinah

V posameznih banovinah so bile minimalne mezde zvišane takole:

V donavski banovini od 2 na 3 din na uro za delavce nad 18 let in na 2'25 din za delavce izpod 18 let,

v vrbaski banovini od 2 na 3 za nekvalificirane in na 2'25 za mlajše ko 18 let,

v drinski banovini za gozdne delavce od 2 na 3 din, za druge nekvalificirane od 2 na 2'60 din,

v moravski za nekvalificirane od 2 na 2'90, za delavce izpod 18 let pa na 2'25 din,

v dravski banovini od 2 na 3, v vardski banovini končni sklep še ni padel.

Na ozemlju banovine Hrvatske so vse plače dvignjene na 3 din, in tudi čez.

Na ozemlju mesta Beograda se je dvignila meza za nekvalificirane delavce od 2 na 3 din, za delavce, ki se nimajo 18 let, pa na 2'25 din.

Prijavljanje tujcev

8 čl. 2. uredbe ministrskega sveta o bivanju in gibanju inozemcev s dne 17. aprila 1940. je predpisano, da se mora tuji državljani v 12 urah po prihodu v kraj bivališča, najkasneje pa v 36 urah po prestopu državne meje osebno javiti pri pristojni krajevni policijski oblasti, kateri mora pokazati svoje listine. V istem roku se mora osebno prijaviti tudi vselej, kadar spremeni kraj bivališča. V mestih, kjer so posebna policijska oblastva, se mora prijaviti pri teh oblastvih, v drugih krajih pa pri pristojnem občinskem uradu. Daljši, a največ 36urni rok velja samo tedaj, kadar je od vhodne postaje do kraja bivališča dolga pot. Če inozemec med potjo kje izstopi za dalj kakor 12 ur, ali če kje prenoči, se mora tudi v tem kraju osebno prijaviti. Bivati sme samo v kraju, na katero se glasi prihodni vizum in samo tako dolgo, dokler velja prihodni vizum. Bivanje preko roka dohodnega vizuma dovoljuje po ministrskem pooblastilu ban. Na isti način se mora osebno prijavljati tudi inozemec, ki ima dovoljenje za bivanje, a potuje v drug kraj po svojih poslih, ne da bi sicer spremenil kraj običajnega bivanja. Vsak inozemec, ki se ne bi pravočasno osebno prijavil ali ki bi bival v kraljevini preko roka vizuma in ki ni dobil za nadaljevanje bivanja posebnega dovoljenja, bo kaznovan z zaporom do 30 dni ali z denarno kaznijo do 1.500 din. Poleg tega bo po izvršeni kazni takoj izgnan iz kraljevine.

Stanodajalci naj inozemca opozore na te dolžnosti takoj, ko se pri njih nastani.

Kraljevska banska uprava dravske banovine.

Ali bo izvoz katrana prepovedan?

»Jugoslov. Kurir« poroča, da se na pristojnem mestu razpravlja o prepovedi izvoza katrana in bolj racionalnem izkoriščanju borovih debel. To vprašanje je postalo aktualno zlasti po izbruhu vojne. Zaradi vojne se je namreč pojavilo v mnogih državah pomanjkanje katrana, ker je znatno nazadovala proizvodnja katrana v Finski, Švedski in Poljski, ki so bile glavne proizvajalke tega predmeta. Zaradi tega je povpraševanje po našem katranu iz tujine močno naraslo ter so bili zelo zredčeni borovi gozdovi, ki dajejo glavno surovino za proizvodnjo terpentinskega olja, kolofonije in borovega katrana. Zato ni izključeno, da bo izvoz katrana prepovedan.

Okoli 7000 vagonov suhih češpelj znaša lanska proizvodnja

Glavni kupec suhih češpelj je bil letos Prizad, ki je dosedaj odkupil okoli 4150 vagonov suhih češpelj. Od te količine je dosedaj prodal okoli 3300 vagonov in je bil s tem tudi glavni prodajalec. Sedaj mu je ostalo še okoli 800 vagonov suhih češpelj.

Zasebniki pa so izvozili v tujino okoli 2000 vagonov suhih češpelj, in sicer največ v Češko-Moravsko (okoli 1500 vagonov), nato v Švico (220 vagonov), Anglijo (90), Slovaško (50 vagonov), Madžarsko (45), Dansko (35 vagonov) itd.

Prizad in zasebniki so torej prodali v tujino okoli 6100 vagonov. Ker se računa, da je pri trgovcih še okoli 900 vagonov, bi lani pridelali skupno okoli 7000 vagonov suhih češpelj.

Občni zbori

Splošna stavbena družba v Mariboru ima 19. redni občni zbor 8. maja ob 11. v prostorih elektrarne Fale. Delnice treba položiti vsaj 8 dni pred občnim zborom.

rom. Vsakih 20 delnic daje en glas.

Tovarna klobukov »Šešire«, d. d. v Škofji Loki ima svoj 19. redni občni zbor 10. maja o polni 11. uri v posvetovalnici Zadrugne gospodarske banke v Ljubljani. Delnice treba položiti vsaj tri dni pred občnim zborom. Najmanj 10 delnic daje po en glas.

Kranjska industrijska družba v Ljubljani ima 70. redno glavno skupščino delničarjev v četrtek dne 16. maja ob 17.30 v prostorih Kreditnega zavoda za trgovino in

industrijo v Ljubljani. Delnice se morajo položiti najkasneje do včetršja 9. maja.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani ima 19. redni občni zbor 10. maja v svojih poslovnih prostorih v Ljubljani, Miklošičeva cesta. Delnice se morajo položiti vsaj 6 dni pred občnim zborom.

»Železni majdan in topilnica Topusko d. d. v Ljubljani« ima 14. redno glavno skupščino v četrtek 16. maja ob 16.30 v prostorih Prometnega zavoda za premog v Ljubljani. Delnice se morajo polo-

žiti vsaj pet dni pred glavno skupščino.

Tovarna zaves »Stora«, d. d., št. Vid nad Ljubljano ima 17. redni občni zbor 18. maja ob 11. v posvetovalnici Zadrugne gospodarske banke. Vsaj 10 delnic je treba položiti vsaj tri dni pred občnim zborom.

Vzajemna zavarovalnica ima redni občni zbor 29. maja o polni 16. uri v poslovnih prostorih na Miklošičevi cesti. Police se morajo položiti vsaj 8 dni pred občnim zborom pri ravnateljstvu.

Nemogoče!

Pri vedno manjšem zaslužku ne more trgovec dajati vedno več!

Da slovensko trgovstvo čuti socialno, je dokazalo že nešteto krat in to dokazuje vedno znova, ko so po vrsti vse dobrodelne akcije mogoče le s podporo trgovstva. Dosednjo temu svojemu socialnemu stališču je slovensko trgovstvo tudi iz lastne iniciative zahtevalo zvišanje uradniških plač, pa čeprav se je pri tem popolnoma jasno zavedalo, da je zvišanje plač mogoče le z zvišanjem davkov. Če pa trgovstvo spoznava samo od sebe potrebo, da se zvišajo plače drž. nameščencem, je tem bolj razumljivo, da je tudi zvišalo plače svojim nameščencem, ki so mu gotovo bližji ko drž. nameščenci, če je bilo to le mogoče. Zato je slovensko trgovstvo po svojih združenjih samo že meseca septembra 1939, torej znatno pred naredbo bana, pozvalo trgovce, da zaradi večje draginje zvišajo prejemke svojim nameščencem. In prepričani smo tudi lahko, da je večina trgovcev to tudi storila, če je bilo to le količkaj mogoče.

Toda razmere so se med tem za trgovca silno poslabšale, da mora biti večina trgovcev sploh brez vsakega pomočnika. Tako zaposluje vseh 10.000 trgovcev v Sloveniji, čeprav imajo nekateri po več pomočnikov, le 4000 trgovskih pomočnikov in pomočnic. To je jasen dokaz, da se je stanje slovenskega trgovca, zlasti pa podeželskega, silno poslabšalo.

o vzrokih padanja trgovčevega zaslužka

naslednje:

Trgovce dandanes čedalje bolj izgublja na prometu in na dobičku iz naslednjih razlogov:

Konkurenca privilegiranih zadrug.

Z mnogimi davčnimi, taksnimi in prevoznimi privilegiji oblagodarjene zadruge lahko prodajajo blago po kar najnižji ceni. Trgovec mora iz konkurenčnih in eksistenčnih razlogov znižati cene na isto višino, zaslužek pa zato seveda zadostuje kvečjem za kritje najpreprostejših režijskih stroškov. Zadruge zaradi svojih privilegijev lahko dajejo odjemalcem ob koncu leta 4, 5, 6 do 8% celotnega prometa; marsikateri trgovec mora zaradi svojega obstoja storiti isto; zato pa le životari in ne zaposluje pomočnika ali pa prav težko.

Krošnjarstvo se neverjetno širi.

Ukrepi oblasti proti krošnjarstvu so vse premalo resni, so vse premajhne značaja. Krošnjari poplavlajo banovino, in sicer tako mesta kot najmanjše vasice. Znano je, da se krošnjari ob vsakem času, z vsakim blagom, povsod, da celo po uradih kralj. banske uprave. Krošnjarstvo z manufakturnim blagom je skoraj uničilo podeželsko trgovino v tej stroki. Trgovec na deželi prodaja le še podloge za obleke, ki jih dobavlja krošnjar. Krošnjari so celo organizirani, imajo skupna skladišča po večjih mestih ter razvažajo blago v avtomobilih. Nizke denarne kazni, v

Da je do tega prišlo, ne more poznavelec razmer začuditi, ker se od trgovca zahteva vedno več, zanj pa se stori vedno manj in niti njegove najbolj upravičene zahteve se ne upoštevajo. Niti tega ni mogoče doseči, da bi se legalna trgovina v resnici zaščitila pred nelegalno. Skoraj neverjetno je, da morajo propadati trgovci, ki plačujejo vse davke zaradi nelojalne konkurence onih, ki ne plačujejo nobenih ali skoraj nobenih davkov. In ta nelojalna in divja konkurenca raste vedno bolj, da se tudi trgovcev zaslužek vedno bolj manjša. Od tega vedno manjšega zaslužka pa zahtevajo država in drugi vedno večje dohodke. Nemogoče! Kdor hoče, da dobi od trgovca vedno več, ta tudi mora trgovcu omogočiti večji zaslužek ali pa se mora sprijazniti s tem, da bo dobival od trgovca vedno manjše dohodke. Eno ali drugo! Ali se za trgovca nekaj stori ali se trgovec obvaruje pred nelegalno trgovino ali pa morajo pasti tudi davčni in vsi drugi prispevki trgovca! Druge možnosti ni.

Kako zelo se je poslabšal položaj trgovca, je Zveza trgovskih združenj jasno in prepričljivo dokazala v svoji spomenici na bansko upravo zaradi uredbe minimalnih mezd za trgovsko pomožno osebje. Spomenica pravi

kolikor se kaznujejo, so jim le v potuho, posmeh in zaščito.

Drugi razlogi.

Z znižanjem cen monopolskih predmetov, soli in petroleja se je znižal tudi zaslužek trgovca. Razen tega pa primanjkuje trgovini blaga, ki se je prej prodajalo v velikih količinah. Prodaja živinske soli je odvzeta maloprodajalcu soli. Že 5 mesecev primanjkuje petroleja. V septembrski krizi je primanjkovalo mnogo vrst blaga.

Kreditne razmere v trgovini so se zaradi zahtev takojšnjega plačila dobav in takojšnjega vračila starih terjatev obupno poslabšale. Trgovec mora nabavljati nove zaloge blaga po vedno višjih cenah. Zaradi vpoklica pomočnikov na orožne vaje nastajajo trgovcem novi občni stroški.

Davčna reforma je prinesla veliko zvišanje davkov in taks; povzročila bo pa tudi velike stroške zaradi dalekosežnih upravnopisarniških sprememb, ki so potrebne po novih davčnih predpisih.

Prav v zadnjem času je uvedeno obvezno pokojninsko zavarovanje trgovskih pomočnikov. Slovensko trgovstvo pozdravlja ta ukrep, za katerega se je samo borilo. Toda to pomeni tudi nove dajatve trgovine.

To so razlogi, da naša trgovina le životari. Na eni strani neprestano zviševanje dajatev, na drugi strani pa odzemanje možnosti zaslužka. To mora nujno dovesti do propasti trgovine. Seveda bodo potem tudi dajatve prenehale.

Podeželski trgovec prodaja le

predmete za najbolj nujne potrebe, zlasti monopolske predmete, pri katerih je zaslužek kar najmanjši. Lüksuznih predmetov, pri katerih je zaslužek večji, podeželski trgovec ne prodaja. Te kupujejo deželani, v kolikor to zmorejo, rajši v mestu.

Tako se je položaj trgovca na vsej črti poslabšal. Kdor torej zahteva od trgovcev večjih dajatev, ta mora biti tudi toliko objektivni, da trgovcev položaj zboljša. Kdor zahteva od trgovca, da plačuje višje davke, da plačuje večje socialne prispevke, da plačuje svojim pomočnikom večje plače, ta mora tudi zatreti one parazite, ki uničujejo trgovino! Najprej zatrite krošnjarstvo, najprej odpravite privilegije zadrug, potem pa zahtevajte od trgovcev večjih dajatev! Samo tako postopanje je pravilno in tudi pošteno.

Gledati pa, kako trgovci propada, nič storiti v njegovo zaščito, hkrati pa vendarle zahtevati od njega večje dajatve, to ni niti pošteno niti mogoče!

Politične vesti

Min. predsednik Chamberlain je v četrtek poročal v parlamentu o mednarodnem položaju ter o razvoju dogodkov na Norveškem. Uvodoma je omenil, da so zavezniški pred tremi meseci začeli pripravljati ekspedicijski kor za Finsko. Poveljniki angleških čet so dobili tedaj striktno povelje, da smejo izkrcati čete na Norveškem le, če bi bili v to naprošeni od norveških oblasti ali če bi Nemčija očitno kršila norveško nevtralnost. Ko so skandinavski države odklonile prehod zavezniških čet skozi njih ozemlje, so se čete ekspedicijskega kora porabile drugod. Pred enim mesecem pa so začeli zavezniški zopet zbirati manjše oddelke, da bi mogli ti v odločilnem trenutku zasesti norveška pristanišča. Vendar pa je Nemčija zavezniške prehitela. Pa tudi če bi vedeli za nemški napad na Dansko in Norveško, ne bi mogli tega napada preprečiti brez sodelovanja obeh napadenih držav. Čudna usoda je hotela, da smo mi izbrali 8. april za polaganje min ter tudi Nemci za napad na Norveško. 7. aprila smo zvedeli, da so bile ob zapadni norveški obali opažene številne nemške ladje, nakar je dobilo angleško brodogradništvo povelje, da odpluje v te vode. Kljub hazardnosti podjetja smo se kasneje odločili, je nadaljeval Chamberlain, da poskusimo zavzeti Trondheim. Angleške čete so se izkrcale 14. aprila v Namsosu, 17. aprila v Abildsnesu, južno od Trondheima.

Chamberlain je nato priznal, da so se zavezniške čete južno od Trondheima morale zaradi lokalne letalske premoči Nemcev umakniti in da so postale operacije zavezniških čet z juga Trondheima nemogoče. Zavezniške čete so se zato v Andalnesu zopet vkrcale, ne da bi imele pri tem izgube. Kljub temu, da so se zavezniške čete umaknile iz južne Norveške, je vendar premoč v ravnateljstvu sil trenutno še na strani zavezničev, je nadaljeval Chamberlain. Nemčiji se na Norveškem ni posrečil tak sprehod kakor na Danskem. Pogumni odpor Norvežanov in velike nemške izgube so to preprečile. Doselej je Nemčija v norveški kampanji izgubila: 2 oklopnički, ki sta bili poškodovani, potopljene so bile 3 do 4 križarke, 11 rušilcev, 5 podmornic in 30 transportnih ladij. Več tisoč nemških mornarjev in vojakov je

pri tem izgubilo življenje. V istem času pa so bili potopljeni 4 angleški rušilci, 3 podmornice, 1 eskortna ladja in 5 ribiških ladij.

Ker je bilo zaradi velikih nemških izgub spremenjeno razmerje pomorskih sil, se je moglo zavezniško vojno brodogradništvo koncentrirati v Sredozemskem morju. Nismo sicer dosegli svojega namena, toda tudi Nemci niso svojega. Chamberlain je zaključil svoj govor, da bodo zavezniški ostali zvesti svoji strategiji, da ob vsaki priliki čim bolj škodujejo sovražniku, ker ta strategija vodi k zmagi. O operacijah na Norveškem, ki so še v teku, pa ne more govoriti.

Mussolini je sprejel ameriškega veleposlanika Williama Philippsa. Njegov obisk pri Mussoliniju se spravlja v zvezo z napeto situacijo v Sredozemskem morju. Vendar pa podrobnosti o razgovoru niso znane.

Med pogoji, ki jih stavlja Mussolini Vel. Britaniji, je tudi zahteva, da Vel. Britanija prizna, da Italija ne more ostati nevtralna, če bi skušali zavezniški vrči Hitlerja ali pa razkosati Nemčijo.

Pretekli teden je nakrat nastala v Sredozemlju silna vojna napetost, da so nekateri nevtralni listi že pisali o skorajšnji razširitvi vojne. Ta napetost se je tudi zelo vidno pokazala v zunanjih dogodkih. Del angleškega in francoskega vojnega brodogradništva je odplul iz Severnega morja in norveških vod v vzhodno Sredozemsko morje, kar je tudi bistveno vplivalo na sklep zavezničev, da umaknejo svoje čete iz vse južne in srednje Norveške. Zavezniška poročila sicer pravijo, da se je ta umik izvršil brez človeških izgub, vendar pa so Nemci zaplenili mnogo vojnega materiala.

Ko je bila napetost največja, pa je intervenirala Amerika, oz. predsednik Roosevelt. Njegova intervencija je imela popoln uspeh ter je italijanski veleposlanik v Washingtonu knez Colona izjavil Rooseveltu v prisotnosti drž. podtajnika Wellesa, da Italija ne namerava spremeniti svojega stališča neovskujajoče se države. (Seveda velja ta izjava le zaenkrat.) K tej izjavi je mnogo pripomoglo to, da je Roosevelt izjavil, da v primeru vojne ne bi nobena ameriška ladja prišla v Sredozemsko morje, kar bi bil za Italijo posebno hud udarec.

Po Rooseveltovi intervenciji se je položaj v Sredozemskem morju znatno umiril, kar se vidi tudi v italijanskem tisku, ki neuspeha zavezničev na Norveškem ne izkorišča tako, kakor bi bilo pričakovati in ki tudi temu neuspehu ne pripisuje prevelikega pomena.

Vojna nevarnost je zaenkrat torej v Sredozemskem morju odložena, ne pa za vedno odpravljena. Zato trajajo tudi pogajanja med balkanskimi državami še nadalje.

Zaradi protibritanskega stališča italijanskih uradnih krogov je britanska admiraliteta zaukazala vsem britanskim ladjam, da plujejo namesto skozi Sueski prekop okoli Afrike v Indijo. Britanska letala ne bodo več pristajala v Italiji, temveč le v deželah, ki pripadajo zavezničkom.

Oblasti na Malti so odredile popolno zatemanje otoka.

V Aleksandriji je priplula francosko-angleška pomorska eskadra.

Nemci poročajo, da so norveški oddelki v južni Norveški večinoma položili orožje. Posamezni manjši norveški oddelki, ki se še upirajo, bodo po nemških zatrdilih v kratkem likvidirani. Nemci trde, da so se Norvežani vdali samo zato, ker so bili razočarani zaradi odhoda angleških čet iz južne Norveške.

V britanski javnosti se kaže vedno večje nezadovoljstvo z vlado zaradi razvoja dogodkov na Norveškem. Lloyd George je napovedal ostro kritiko vlade v parlamentu.

Angleški listi v polnem obsegu priznavajo neuspeh zavezničev na Norveškem, ker so ti morali izprazniti tudi Namros. Ni izključeno, da bo imel ta neuspeh tudi težke posledice za vlado Chamberlaina. Vsekakor pa svobodna pisava angleškega tiska o vojnih dogodkih na Norveškem priča, da je angleški tisk v resnici svoboden. Vse kaže na to, da bodo sedaj zavezniški likvidirali nemško posadko v Narviku in se v severni Norveški trdno utrli.

Norveški kralj Haakon in njegova vlada sta še nadalje na Norveškem.

»Šole modrosti«

Tako so Turki nazivali prve kavarnarje, katere so bile tam osnovane okoli 1550. Po turškem obleganju Dunaja (1683.) se je razširila »turška kava« tudi po Evropi. Ščasoma so prišle gospodinje do tega, da se iz kave z mlekom, kateri se prida nekoliko Francka, naredi izvanredno prijeten in poleg tega še hranljiv napoj. Tako je nastala »bela kava«, katere je danes zajtrk in hrana milijonom ljudi.

Razmere na kamniški železniški postaji

Iz vrst kamniških trgovcev smo prejeli naslednji dopis:

Po 20 letnem moledovanju pri direkciji drž. železnic se je vendar dogodilo, da je začela direkcija zboljševati razmere na kamniški železniški postaji in da so se pričele priprave za povečanje skladišč, klančine (rampe) ter razširjenja tirnega prostora. V resnici so bile razmere tudi že tako neznosne, da so začeli podjetniki vedno bolj uporabljati za prevoz blaga avtomobile in da bi danes najbrže sploh prevažali vse blago le z avtomobili, če ne bi nastalo pomanjkanje bencina. V resnici tudi podjetnikom ni nič drugega preostajalo. Če je dobil trgovec ali industrialec vagon blaga, je moral čakati dva do tri dni, da je mogel začeti z razkladanjem vagona. Ko pa je začel razkladati, je začel tovrstni vlak manevrirati in tehtati vagona za odpremo. To se je dogajalo med 1. in 4. uro popoldne, ves ta čas pa so morali najeti delavci čakati in gledati to premikanje, podjetnik pa je izgubljal denar.

Sedaj so se končno vendarle začele priprave za zboljšanje razmer na kamniškem kolodvoru. Bomo pa se, da bo trajalo zopet več mesecev, da se bo vse delo tudi izvršilo. Saj smo videli, da so se potrebovali za popravilo tehtnice kar stiri tedni. Upano zato, da se bo sedaj najelo zadosti delavcev in izvršila vsa dela v 8 do 10 dneh.

Zato prosimo železniško upravo, da vzame vso zadevo čim bolj odločno v roke in odredi vse potrebno, da bodo vsa dela končana čimprej, ker smo res že zadosti trpeli zaradi neurejenih razmer in ker je res že čas, da se napravi tem neznosnim razmeram konec.

Dodeljevanje bencinske mešanice obrtnim in industrijskim podjetjem

Zbornica za TOI opozarja vse zainteresirane, da bo s 1. majem kralj. banska uprava v Ljubljani začela v smislu čl. 9. naredbe št. 3. deliti dovolila za nakup bencinske mešanice, ki se uporablja za pogon stalnih in premičnih motorjev. Zbornica ponovno opozarja zainteresirane, da je ona v smislu čl. 8. naredbe št. 3 upravičena izdajati oz. priskrbeti dovolila samo za nabavo one bencinske mešanice, ki se uporablja v obrtnih in industrijskih podjetjih kot pomožno sredstvo (n. pr. za čiščenje, spajanje, ekstrakcijo, razplinjevanje itd.), ne pa za pogon. Ona obrtna in industrijska podjetja, ki še niso dostavila zbornici zadevnih prijav za bencinsko mešanico kot pomožno sredstvo, naj to stori zanesljivo do vključno dne 15. maja t. l., ker na pozneje dostavljene prijave zbornica ne bo mogla več dajati sama dovolil za nakup bencinske mešanice, ampak bodo morali zainteresirani čakati na predhodno odobritev uprave državnih monopolov v Beogradu. V prijavah je treba navesti v kilogramih količino bencinske mešanice, ki jo podjetje mesečno potrebuje.

Tuji krediti in garancije domačim osebam in podjetjem

Devizna direkcija Narodne banke je izdala naslednje okrožnico: Do 5. maja se morajo poslati Narodni banki po stanju poročila z dne 30. aprila 1940 naslednji podatki glede dovoljenj za kredite in jamstva iz tujine:

1. Celoten znesek dovoljenih kreditov v državi proti jamstvu tujih oseb in ustanov, urejeno po državah tujih dovoljiteljev jamstev.

2. Celoten znesek jamstvenih listin koristnikov v državi za račun in na podlagi tujih oseb in usta-

nov, urejeno po državah, iz katerih so tuji, za katerih račun so bila izdane jamstvene listine ter po valutah, na katere se glase izdane jamstvene listine.

3. Celoten nominalni znesek vrednostnih papirjev, položenih v kavcije koristnikov v državi za račun tujih oseb in ustanov, urejeno po državah, iz katerih so tuji, za kateri račun so bile položene kavcije ter urejeno po vrstah vrednostnih papirjev, v katerih so bile kavcije položene.

4. Potrebno je, da se v bodoče devizni direkciji Narodne banke najkasneje po 5 dni po koncu vsakega meseca dostavijo pregledi z vsemi prej naštetimi podatki.

Konkurzi - poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju trgovca Emila Novaka v Ljubljani. Konkurni sodnik dr. Šašel, upravnik mase odvetnik dr. Poje. Prvi zbor upnikov 4. maja ob osmih, oglasitveni rok do 15. maja, ugovoditveni narok dne 1. junija ob 9. uri.

Konkurz o premoženju pok. Ivane Kovič v Taenu se odpravlja, ker je bila razdeljena vsa masa.

Iz istega razloga se odpravlja konkurz o premoženju trgovca Alojza Podlogarja v Cevicah.

Potrjuje se poravnava, ki jo je sklenil pooblaščen graditelj Arko Franc v Ljubljani s svojimi upniki.

Poravnalno postopanje Andreja Bohinca, trgovca v Medvodah je končano.

Ėtažna lastnina se na Bolgarskem ni obnesla

Na prvi pogled je misel o uvedbi etažne lastnine silno zapeljiva. Ljudje, ki nimajo denarja za zgraditev lastne hiše, bi s pomočjo uvedbe etažne lastnine, vendarle mogli zidati, ker bi bili na ta način gradbeni stroški mnogo manjši. Če bi se n. pr. na načelu etažne lastnine zgradila trinadstropna stanovanjska hiša, bi se bistveno znižali stroški za nabavo zemljišča, postavitev strehe ter zidovja, a tudi nekateri drugi stroški bi se znižali. Na ta način bi prišli ljudje mnogo hitreje do lastnih stanovanj, kakor pa po načelu enodružinskih hiš. Predvsem pa bi se mogle hiše po načelu etažne lastnine graditi tudi v središču mest, dočim se morejo enodružinske hiše zidati le na periferiji mest.

Priznati je treba, da imajo vsi ti argumenti nekaj za sebe, če pa tudi odtehtajo vse protirazloge, ki jih navajajo nasprotniki etažne lastnine, je drugo vprašanje, ker so tudi ti protirazlogi močni. Zato tudi vidimo, da je le silno malo držav uvedlo etažno lastnino. Uvedla jo je Bolgarska in izkušnje, ki jih je dala etažna lastnina na Bolgarskem, so silno poučne tudi za nas.

Kako se je obnesla etažna lastnina na Bolgarskem?

Na to vprašanje je odgovoril že pred tedni v daljšem članku beograjski dopisnik »Politike« Momić Jojić. V glavnem navaja naslednja dejstva:

Pred šestnajstimi leti, t. j. leta 1924., so se združili trije sofijski arhitekti, da zgrade hišo, ki naj bi služila za pisarne poslovnih ljudi. Napravili so načrt, po katerem bi imela hiša 350 pisarn. Ko so bili načrti gotovi, so izdali oklic, v katerem sporočajo svoj načrt ter prosijo zainteresirane za takšne pisarne, da se javijo, ker sami nimajo denarja, da sezidajo tako veliko hišo. Zelo mnogo ljudi se je na ta oklic prijavilo. Tem ljudem so arhitekti pojasnili, da bi morala biti hiša skupna last vseh najemnikov, da bi torej bil vsak s svojim deležem lastnik hiše. Vse stroške za zgradbo hiše bi plačali ti najemniki, dočim bi dobili arhitekti plačano samo njih delo in dnevnice za nadzorstvo zidanja ter nagrado od ev. prihrankov pri stavbenih stroških. Intereenti so ta načrt sprejeli in tako je bila na čisto združni podlagi sezidana velika stavba: »Trgovski združni dom«.

Ta uspeh je napolnil druge inženirje in arhekte, da so tudi oni poskusili srečo z zidanjem združnih hiš. Ustanovili so posebne zadruge za zidanje združnih hiš, ki so bile kot zadruge davka proste. Država je v začetku zidanje združnih hiš zelo podpirala, ker se je s temi zadrugami povečala gradbeni delavnost, poleg tega pa omilila stanovanjska stiska. Za ustanovitev zadruge je po bolgarskem zakonu potrebno, da šteje zadruga vsaj sedem članov. Arhitekti, ki so zidali združne hiše, so si pomagali na ta način, da so

prijavljali kot člane svoje najbližje sorodnike. Kmalu pa je država spoznala, da ima od novih hiš veliko finančno škodo, ker se od združnih hiš ni plačeval noben davek. Zato je vlada odredila, da se morajo vse združne hiše do 1. 1937. spremeniti v hiše, zgrajene po načelu etažne lastnine, da bi država zopet prišla do svojih davkov.

Odslej so se torej gradile hiše po načelu etažne lastnine. Kapitalno močni ljudje ali pa inženirji so gradili hiše, nato pa iskali ljudi, ki bi kupili stanovanja. Ustanavljali so tudi posebne zadruge, ki so dajale članom posojila, da so mogli plačati svoja stanovanja. Praktično je bila posledica vsega tega naslednja: Podjetni ljudje so zidali hišo z etažno lastnino ter dosegli pri zidanju hiš silne dobičke, ker so bili stavbeni stroški za te hiše zelo visoki (in sicer namenoma). Ta drago zgrajena stanovanja so nato kupovali mali ljudje, ki dostikrat niso zmogli, da bi redno plačevali vse svoje obvez-

nosti. Posledica tega je bila, da so izgubili tudi ves denar, ki so ga vložili v svoje stanovanje. Dejansko so torej bili lastniki hiš z etažno lastnino nekateri posamezniki, tem pa so plačevali mali ljudje visoke vsote za odkup stanovanjske lastnine. Novi lastniki stanovanj so bili dejansko le formalni lastniki stanovanj, dejansko pa le najemniki ljudi, ki so dali denar za zgraditev hiš. Načelo etažne lastnine je v resnici bilo le sredstvo, da so bogati ljudje z denarjem malih ljudi zidali sebi hiše, ki so tudi večinoma njim ostale.

Številne karikature bolgarskih umetnikov o bogatih, ki prodajajo združne hiše in o revežih, ki te hiše kupujejo, nazorno kažejo pravo ozadje, iz katerega so nastale hiše po načelu etažne lastnine.

Po vsem tem se mora reči, da se na Bolgarskem načelo etažne lastnine ni obneslo. Zato je tudi uместno, da se pri nas ne delajo prenačljivi eksperimenti, ki bi bili celoti samo v škodo.

Kako kaže letošnja tujska sezona

Domačemu turizmu je posvetiti vso pažnjo

Tujska sezona, to važno poglavje našega narodnega gospodarstva, ki je v zadnjih letih ob normalnih razmerah prinesla naši državi okrog ene milijarde din bruto-dohodkov na leto, se je lani dokaj dobro začela in je do druge polovice avgusta kazala, da bo svojo predhodnico daleč nadkrilila. Usodni dogodki pa, ki so se bliskovito razvijali tekem preteklega leta in so še pred koncem glavne turistične sezone dosegli svoj višek v izbruhu evropske vojne, so zapustili globoke sledove v našem tujem prometu, zlasti v severni Sloveniji, ki je na dotok tujcev zelo navezana. Ze v preteklem letu smo morali izkusiti resnico, da je normalni razvoj turizma prometa mogoče tudi le v normalnih prilikah in da utegne že najmanjša motnja občutno vplivati na tujski promet.

Glavna turistična sezona se je lani pri nas v začetku ugodno razvijala, ker je bil zlasti dotok nemških turistov zadovoljiv. Ugodno pa je bilo tudi stanje notranjega turističnega prometa. Ko pa je v drugi polovici avgusta narasla mednarodna napetost, je tujski promet začel naglo pešati, v začetku septembra ob izbruhu vojne je doživel skoraj popoln zastoj in tudi na notranji tujski promet je nastala vojna psihoza, kar katastrofalno vplivala. Ugodnemu poteku prvega večjega dela sezone pa se moramo zahvaliti, da je tujski promet v naši državi v preteklem letu v celoti manj nazadoval, kakor smo se bali.

Kaj naj rečemo o letošnji sezoni? Radi težkih mednarodnih razmer v zvezi z vojnim stanjem

v Evropi in radi splošne negotovosti je težko predvidevati, kako se bo letošnja tujska sezona razvijala. Za potek letošnje sezone izgledi res niso najbolj optimistični, vendar tudi prevelik pesimizem ni na mestu. Vemo, da se je v nevtralnih tujkoprometnih državah tudi v svetovni vojni turizem ugodno razvijal. Število obiskovalcev iz inozemstva bo brez dvoma močno nazadovalo. Z Nemčijo je bil sicer tudi za letošnje leto podaljšan turistični sporazum, ki je zelo ugoden, vendar ta praktično ne bo prišel v poštev, ker dovoljujejo nemška oblastva le v izjemnih primerih na podlagi zdravniškega izpričevala turistična potovanja v inozemstvo. Dokler traja vojna, iz Nemčije ne moremo pričakovati resničnih turistov. To velja sploh za vse one države, ki so v vojnem stanju. Le iz nevtralnih držav lahko še pričakujemo dotoka turistov in v tem pravcu mora biti usmerjeno prizadevanje naših oblastev in naših tujkoprometnih ustanov, kakor tudi naša turistična propaganda.

Čim večjo pozornost bomo morali posvetiti dotoku turistov iz Madžarske. Glede madžarskih turistov se mora brezpogojno ugodno rešiti vprašanje poenostavljanja formalnosti za izdajanje vizov turističnim interesantom. Največja pažnja velja tudi dobremu funkcioniranju sporazuma z Madžari glede finansiranja madžarskih turistov. Potrebno je, da se zadostno dotira madžarski turistični račun pri naši Narodni banki in da se zagotovi možnost brezplačne nabave naših turističnih čekov na Madžarskem.

Z ugodnimi medsebojnimi dogovori bi se mogla ustvariti možnost večjega dotoka turistov iz Romunije, Bolgarije, Turčije in Grčije, kjer se zadnja leta opaža vedno večje zanimanje za naše lepše kraje. Tu bi se moralo predvsem ugodno rešiti vprašanje nabave turističnega denarja, kakor tudi dovoljenj za turistična potovanja v našo državo ter s tem v zvezi vprašanje znižanja taks za potne liste.

Pri vsem prizadevanju pa moramo računati s tem, da bo v letošnji sezoni število inozemskih turistov v naših krajih nazadovalo. Zato bomo morali ravno letos prav posebno pozornost posvetiti internemu turizmu in storiti učinkovite korake v tem pogledu, da se s povečanjem števila domačih turistov vsaj kolikor toliko nadoknadi pričakovani izpad inozemcev. Potrebno je, da se domačemu turizmu nudijo največje olajšave in da se po potrebi doprinejo tudi večje žrtve. Naši turistični industriji je treba olajšati davčna bremena, znižati kreditno obrestno mero in tudi z raznimi učinkovitimi ukrepi preprečiti porast cen. Vedno in vedno smo tudi z naše strani naglašali potrebo širokogrudnih železniških ugodnosti in olajšav v domačem tujškem prometu, ker predstavljajo ravno železniške ugodnosti najbolj učinkovito pobudo za notranji turizem. Sporedno s temi merami bo treba za letošnje tujsko sezono povečati tudi propagando v naši državi sami.

Izgledi niso ugodni, vendar ne smemo obupati! Opijeti se moramo vsi dela in tudi sedaj uspeh, pa naj si bo v primeri s prejšnjimi leti manj ugoden, gotovo ne bo izostal. A. B.

Zunanja trgovina

Trgovinska pogajanja s Sovjetsko Rusijo ugodno napredujejo. Vprašanje petrolejskih dobav je že za Jugoslavijo ugodno rešeno. Če bodo pogajanja kmalu zaključena, kar je pričakovati, se Sovjetska Rusija že udeležijo jesenskega veleseja v Beogradu.

V šibenjsko pristanišče sta prišla dva italijanska parnika, da natoovorita les.

Italijanska velika parnika »Vulcania« in »Roma« sta odpotovala v ponedeljek v Ameriko. Prvi parnik je odplul v Južno, drugi pa v Severno Ameriko.

Velesejem v Plovdivu je bil v ponedeljek slovesno odprt. Odvornik ga je min. predsednik Filov. Sovjetska vlada je odgovorila britanski vladi, da je Sovjetska Rusija pripravljena začeti trgovinska pogajanja na podlagi recipročnosti, da je pripravljena pročitati vprašanje transporta blaga, ki prihaja iz drugih držav, da pa ne more razpravljati o svojem izvozu v Nemčijo.

Romunski izvoz lesa je v prvih dveh letošnjih mesecih v primeri z lanskima nazadoval od 130.365 na 89.142 ton. Izvoz je nazadoval zlasti zaradi padca romunskega lesnega izvoza v Madžarsko. Lani je izvozila Romunija v Madžarsko 48.559 ton, letos pa samo 12.216 ton.

Zelo se je letos povečal madžarski uvoz lesa iz Slovaške. V nekaj tednih morajo slovaške firme dobaviti Madžarski po pogodbi 3000 vagonov lesa v vrednosti približno 20 milijonov Ks. Madžarska potrebuje letno izredno veliko lesa tudi zaradi povodnj, ki so napravile silno mnogo škode.

Ameriške zavarovalnice so sklenile, da se zvišajo zavarovalni prispevki za blago, ki se pošlje v Sredozemsko morje na ameriških ladjah za 50%, za blago na drugih ladjah pa za 100 odstotkov.

Ameriške železniške družbe so imele v februarju skupno 313.4 milijona dolarjev dohodkov, za 36.15 milijona več ko v lanskem februarju.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

LJUBLJANA • CELJE • MARIBOR

EKSPOZITURA: KOČEVJE

Denarstvo

Ljubljanska kreditna banka

Dne 27. aprila se je vršil štirideseti redni občni zbor delničarjev Ljubljanske kreditne banke pod predsedstvom Ivana Jelačina. Iz poročila, ki ga je podal glavni ravnatelj Krofca je razvidno, da je tudi v minulem letu likvidacija starega poslovanja lepo napredovala in je banka v času zaščite oprostita že 60% vseh starih vlog in upnikov.

Novo poslovanje se je kljub izrednim prilikam razvijalo ugodno in je narasla bilančna vsota novega poslovanja za din 4.700.000.—, znatno se je povečal tudi skupni promet. Nove naložbe so narasle na din 155.000.000.—, dočim je bila likvidnost banke enako ugodna kot v prejšnjem letu.

Občni zbor je odobril poslovno poročilo in bilanco zavoda za leto 1939., ki izkazuje za 174.796.296.— dinarjev skupnih debitorjev, dinarjev 49.604.017.— konzorcijskih poslov in trajnih udeležb, za dinarjev 53.862.435.— golovinskih sredstev in za din 17.077.497 vrednostnih papirjev, dočim znašajo bančne nepremičnine skupno dinarjev 22.147.362.—. Skupne vloge in kreditorji so znašali ob zaključku leta din 271.297.570.—.

Podružnice banke so svoje poslovanje in poročilnem letu razširile in so dosegle ugodne rezultate. Tudi vsa podjetja, pri katerih je banka udeležena, so zaključila svoje bilance aktivno in bo večina izplačala primerno dividendo.

Od čistega dobička 1.834.072 din je občni zbor dodelil rezervnim fondom din 1.119.673.— in odobril izplačilo 4% dividende na prioritete delnice.

Pri volitvah v upravo so bili ponovno izvoljeni vsi izstopajoči dosedanj člani gg. Ing. Tomo Knez, dr. Alojzij Kobal, Leo Solvay in Josip Windischer, v nadzorstvo pa ponovno dosedanj člani gg. Ing. Dušan Sernee, dr. Alojz Kunst, Viktor Naglas, Miloš Oset in Mirko Stepič.

Kmetje odplačujejo vedno slabše svoje dolgove

Po podatkih Priv. agr. banke odplačujejo kmetovalci vedno slabše svoje dolgove. Za prva dva letna meseca so plačali v vsem skupno 96 milijona din, in sicer po centrali v Beogradu 57, po podružnici v Ljubljani 30, po zbirski 06 in po sarajevski podružnici 03 milijona din. Če bi vse leto kmetovalci tako odplačevali dolgove, bi plačali do konca leta največ 60 milijonov din, dočim so lani odplačali 73,3 milijona din. Skupno so dosedaj odplačali kmetovalci 356,9 milijona din.

Uradni tečaji za maj

Finančni minister je predpisal za mesec maj naslednje uradne tečaje:

1 napoleon	350.—
1 zlati turški lira	398.30
1 angleški funt	195.—
1 ameriški dolar	55.—
1 kanadski dolar	54.80
1 nemška marka	14.80
1 belga	9.25
1 pengö	8.70
1 brazilski milreis	2.95
1 egiptovski funt	193.—
1 palestinski funt	192.50
1 urugvajski pesos	18.60
1 argentinski pesos	12.70
1 čilski pesos	1.25
1 turška papir. lira	34.—
100 francoskih frankov	110.—

100 švicarskih frankov	1235.—
100 italijanskih lir	228.80
100 nizozem. goldinarjev	2924.—
100 bolgarskih levov	45.—
100 romunskih lejev	25.—
100 danskih kron	845.—
100 švedskih kron	1306.—
100 norveških kron	996.—
100 pezet	550.—
100 drahem	40.—
100 čeških kron	150.50
100 finskih mark	89.50
100 letonskih lat	715.—
100 iranskih (perz.) rialov	100.—

Tem tečajem je že prištet pribitek (»prim«).

Državni papirji so notirali dne 3. maja na beograjski borzi takole: Voja škoda 430—431, 4% agrarne 52—52.25, 6% begluške 74.25—74.75, 6% dalmatinske 66— do 66.25, 6% gozdne 64.50 do 66.50, 7% Blair 90—, 8% Blair 100 din. Delnice Narodne banke so bile po 8000, delnice PAB pa po 183 din.

Na rednem mesečnem sestanku češke Narodne banke je sporočil guverner dr. Ladislav Dvorak, da so imenovani za guvernerjeve namestnike dr. Hanuš baron Ringhofer, dr. Vlastimil Sadek, gen. tajnik Centralne zveze industrije v Češko-Moravski, gen. direktorja

Vitkovičevih zavodov pa inž. Karla Kuchinko pa za člana bančnega sveta.

Z dovoljenjem finančnega ministrstva je spremenila praška Legiobanka svoje ime v Češko-moravsko banko.

Italijanska vlada je na eni svojih zadnjih sej sklenila, da se uvede poseben davek na vojne dobičke, ki da jih omogoča sedanja napeta mednarodna situacija.

Nizozemska vlada je predložila parlamentu zakonski načrt, s katerim se vojni dobički posameznikov obdačijo s 25%, dobički pravnih oseb pa s 40%.

Sladkorna tovarna v Sloveniji Gospodarskim ljudem v preudarek

Pred dnevi so objavile zagrebške »Novosti« članek, v katerem naglašajo potrebo, da se ustanovi v banovini Hrvatski poleg sedanje sladkorne tovarne v Osijeku še ena sladkorna tovarna. V podkrepitev svojega predloga navajajo, da je od 28.000 ha s sladkorno repo posejane površine v Jugoslaviji na Hrvatskem posejano le 4.284 ha. Ker daje en hektar povprečno 182 metrskih stotlov sladkorne repe, se proizvede v banovini Hrvatski povprečno 7.280.000 kg sladkorja ali 1,6 kg na osebo, dočim se 4 kg letno za osebo uvozi iz drugih krajev Jugoslavije. Na Hrvatskem pa bi se sladkorna repa mogla tudi z uspehom gojiti, nadaljujejo »Novosti« in se sklicujejo pri tem na mnenje univ. prof. dr. Kvahana, ki tudi navaja kraje, ki so za gojitev sladkorne repe posebno ugodni. Sladkorna repa pa ni le važna kot surovina za proizvodnjo sladkorja, temveč ima tudi veliko vrednost za živinorejo, ker se v mnogih evropskih državah uporablja kot odlična krma. Poleg tega pa se uporablja melasa, ki je postranski proizvod sladkorne repe, tudi v industrijske namene. Gojitev sladkorne repe zahteva sicer mnogo dela, daje pa tudi lep zaslužek, da se kmetovalcem izplača. Postavitev sladkorne tovarne je sicer silno draga stvar, ker velja takšna tovarna od 50—60 milijonov din. Na Hrvatskem pravijo, da morejo ta denar spraviti skupaj tudi s pomočjo banovine in celo države.

Argument, ki ga navajajo »Novosti« za ustanovitev nove sladkorne tovarne na Hrvatskem, velja v še večji meri za Slovenijo. Kajti v Sloveniji sploh nimamo nobene sladkorne tovarne, potrošnja sladkorja pa je v Sloveniji relativno še večja kot na Hrvatskem. V Sloveniji ni treba uvoziti na glavo prebivalca najmanj 4 kg sladkorja na leto, temveč najmanj 5,6 kg. V tem oziru je torej sladkorna tovarna v Sloveniji še bolj potrebna kot na Hrvatskem. Pri tem pa plačujemo mi še višjo prevoznino ko Hrvati, ker smo pač od sladkornih tovarn še bolj oddaljeni, da je razlog za ustanovitev sladkorne tovarne v Sloveniji še bolj evidenten.

Vprašanje pa je, če je pri nas zemlja za gojitev sladkorne repe pripravna. Svoje dni je to vprašanje temeljito obdelal inž. Turk in na ljubljanskem barju so se tudi delali poskusi, ki se menda niso slabo obnesli. Vsekakor pa ni nobena težava, da se to ugotovi.

Če bi bili dani pogoji za gojitev sladkorne repe v Sloveniji, potem bi se morali pač z vso odločnostjo lotiti ustanovitve sladkorne tovarne. Mnenja smo, da je tudi finančna plat ustanovitve tovarne rešljiva, čeprav je treba za tovar-

no mnogo denarja. Predvsem so na ustanovitvi sladkorne tovarne zainteresirani vsi trgovci, ki prodajajo sladkor. Ze ti bi mogli sami zbrati velik del potrebnega denarja. Poleg tega pa je gotovo, da bi se sladkorna tovarna zanesljivo dobro rentirala in bi bila zato privlačna tudi za zasebni kapital. Tuji, ki so gospodarji naših sladkornih tovarn, so zaslužili od teh tovarn težke milijone. Če se je rentiral ta posel njim, ni razloga, da se ne bi rentiral tudi nam. Poleg tega pa je danes mnogo denarja, ki išče ugodne prilike za

dobro investicijo. Tudi zaradi tega je danes ustanovitev sladkorne tovarne v Sloveniji priporočljiva.

Ustanovitev sladkorne tovarne v Sloveniji pa je končno potrebna tudi s stališča naše gospodarske osamosvojitve, da bomo rešeni marsikaterih težav, ki jih imamo danes, ker moramo ves sladkor uvažati.

Vsekakor mislimo, da je predlog ustanovitve sladkorne tovarne v Sloveniji vsega upoštevanja vreden in zato upamo, da bo našel v slovenski javnosti tudi dober odmev in da se bo resno upošteval.

Trgovinski minister o odnošajih z Madžarsko

Po svojem povratku iz Budimpešte je sprejel trgovinski minister dr. Andres novinarje ter jim dal izjavo o svojem peldnevem bivanju na Madžarskem ter o bodočih gospodarskih odnošajih med Jugoslavijo in Madžarsko.

Uvodoma je omenil, da se je zelo rad odzval povabilu madžarske vlade, da se udeleži otvoritve letošnjega mednarodnega spomladanskega velesejma v Budimpešti. Še isti dan, ko je prišel v Budimpešto, je imel čast, da je bil sprejet od regenta Horthyja, nato pa je obiskal min. predsednika grofa Telekyja in zun. ministra grofa Csakyja. S trgovinskim ministrom dr. Vargom je podrobno obravnaval vsa vprašanja, ki se tičejo gospodarstva obeh držav. Zlasti sta razpravljala o vseh vprašanjih, ki so v neposredni zvezi z izvajanjem nove trgovinske pogodbe med Madžarsko in Jugoslavijo. Govorila sta tudi o možnostih povečanja zamenjave blaga med obema državama in kako bi mogla zasebna iniciativa z ene in druge strani čim bolj izkoristiti vse možnosti. Posebno pažnjo sta posvetila tudi vprašanju turističnega prometa.

Naš paviljon na budimpeštanskem velesejmu je bil odprt na zelo svečan način. Naša država sodeluje prvič uradno na tem velesejmu. Otvoritvi našega paviljona je prisostvoval tudi regent Horthy z gospo, min. predsednik Teleky

ter mnogi člani vlade. Po splošnem mnenju je naš paviljon odlično urejen ter je napravil na vse obiskovalce zelo dober vtis. Madžarski gospodarski ljudje so mogli v našem oddelku spoznati naše izvozne predmete, ki so bili v našem paviljonu razstavljeni. Mogli so priti tudi v neposreden stik z našimi razstavljalci. Na drugi strani pa so mnogi jugoslovanski obiskovalci velesejma mogli spoznati izdelke madžarske industrije ter so tudi sklenili mnoge kupčije. S tem je bila ustvarjena praktična možnost gospodarskim ljudem ene in druge države, da pridejo v neposredne stike, kar bo vsekakor povečalo zamenjavo blaga med obema državama.

Za časa bivanja v Budimpešti je obiskal tudi madžarsko pristanišče v Csepelu, ki zlasti olajšuje madžarski trgovini pot v svet. Delavnost v pristanišču je vedno izredno velika.

Min. dr. Andres je nato konstatiral, da se je mogel prepričati, da sta Madžarsko-jugoslov. družba in Madžarsko-jugoslov. trg. zbornica v zelo intenzivnem stiku z enakima ustanovama v Beogradu ter je zato tudi delo obeh uspešno. Madžarski trg. minister dr. Varga je sprejel naše povabilo, da obišče Beograd. Ves čas bivanja v Budimpešti je bila izkazovana doktorju Andrešu vsa možna pozornost.

Železniška tarifa za embalažo

t. i. za rabljene zabojе, sode, vreče itd.

Od 1. junija 1938. do danes je železniška uprava izdala že dvakrat posebna navodila glede železniške tarife za rabljeno embalažo. Nova, že tretja navodila pa so stopila v veljavo 1. maja 1940.

V glavnem določajo ta navodila, da se je morala polna embalaža

prevoziti po železnici, nakar velja za rabljeno embalažo 50% popust od normalne voznine. Normalna voznina za rabljeno embalažo pa je zelo visoka, ker je enaka oni, ki velja za najdražje blago, t. i. za manufakturo, usnje, čaj itd. Da dobi pošiljatelj za rabljeno embalažo

50% popust, mora na oddajni postaji pokazati tovarni list, s katerim je prišla embalaža v polnem stanju na postajo.

Če se je pa embalaža poslala n. pr. za polnitev, torej ne nazaj, potem se mora priložiti reklamaciji za povrnitev 50% voznine tovarni list (ako je prejemnik plačal voznino), oz. duplikat tovarnega lista (ako je pošiljatelj plačal prevoznino), s katerimi je bila embalaža oddana železnici v prevoz ter tovarni list, s katerim je ta embalaža naknadno prišla v polnem stanju, in sicer tisti direkcijski drž. železnice, ki je pristojna za rešitev te reklamacije.

Ze dosedaj so plačali naši trgovci v zelo mnogih primerih normalno voznino za rabljeno embalažo, ker ni predložil pošiljatelj te embalaže predajni postaji tovarnega lista, s katerim je embalaža prišla v polnem stanju ali pa, ker ni napravil reklamacije.

Z reklamacijo pa pošiljatelj (prejemnik) embalaže, ki se od 1. 5. 1940. pošlje v polnitev in za katero je plačal normalno voznino, ne dobi nazaj 50% te prevoznine, če ne ustreza v predloženem duplikatu tovarnega lista dotična deklaracija železniški tarifi in če reklamaciji ne priloži tudi tovarnega lista, s katerim je bila ta embalaža izročena v polnem stanju železnici v prevoz. Če bo torej prejemnik rabljene embalaže, za katero je plačal normalno prevoznino, reklamiral povrnitev 50% te prevoznine, mora najprej pisati prejemniku polne embalaže, da mu pošlje dotični tovarni list. Če bi torej hotel prejemnik polne embalaže izročiti železnici v prevoz dotično rabljeno embalažo, ne bo mogel oddajni postaji pokazati tovarnega lista, s katerim je ta embalaža prišla v polnem stanju (ker je ta tovarni list bil pri reklamaciji označen kot izrabljen), ter bo nastal primer, ko se bo za vse nadaljnje izročitve prazne embalaže računala normalna voznina. V vseh teh primerih se bo morala povrnitev 50% normalne prevoznine posebej reklamirati.

To kaže, da je ves postopek silno kompliciran in da bodo imeli trgovci veliko škodo, ker se bo silno lahko zgodilo, da bo trgovec spregledal nekaj od številnih predpisov železniške tarife. Zato je upravičena želja trgovcev, da bi železniška uprava uvedla za prazno rabljeno embalažo znižano tarifo brez posebnih dokazov ali reklamacij, zlasti ker se za njih sestavo zahteva preveč spretnosti.

Vrhu vsega pa je treba upoštevati tudi to, da je embalaža le pomozno sredstvo, ki obremenjuje s prevoznino samo blago, ki se more pošiljati le z embalažo, ne pa tudi blago, ki se lahko pošilja brez embalaže.

Zeleti je zato, da se vprašanje prevoznine za rabljeno embalažo uredi čim bolj enostavno.

Francoski vrhovni svet za izvoz

Ker je naletel francoski izvoz zaradi vojnih razmer na težave, se je ustanovil pri francoskem trgovinskem ministru vrhovni svet za izvoz, ki naj koordinira vse akcije v zvezi s francoskim izvozom. »Temps« imenuje ta svet »generalni štab izvoza«. Največja težava je v tem, ker manjka delovnih moči baš v onih panogah industrije, ki dela za izvoz. Vrhovni svet mora rešiti ta problem ter zagotoviti uvoz potrebnih surovin.

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani

so imele dne 30. aprila 1940. svoj redni občni zbor, ki ga je vodil predsednik družbenega upravnega sveta g. Ivan Jelačin. Družbeni obrati so izdelali v letu 1939. 1015 vagonov raznovrstnega papirja, 670 vagonov celuloze ter 239 vagonov lesovine. V proizvodnji papirja izkazuje proti lanskemu letu porast za 34%, kar je posledica boljše zaposlenosti. Razpečanje papirja je bilo poverjeno tvrdki »Centropapir«, družbi z o. z., Ljubljana-Beograd-Zagreb. Čisti dobiček poslovnega leta 1939. znaša 2.8 milijonov dinarjev proti 2.7 milijona dinarjev v prejšnjem letu, ter se bo na družbine delnice izplačevala počenši od 1. maja 1940. pri Ljubljanski kreditni banki 6% dividenda brez vsakega odbitka. Na občnem zboru je bilo soglasno sklenjeno zvišanje delniške glavnice od 25 na 30 milijonov dinarjev s predkazem din 5.000.000 — iz ažijske rezerve. Za ta povišek bo razdelila Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani počenši od 1. julija med dosedanje delničarje 50.000 komadov gratis delnic v nominalu od din 100 — s kuponom od 1. januarja 1940., in sicer v razmerju na pet starih po eno novo gratis delnico. Odobrena je bila tudi odgovarjajoča sprememba pravil, v katerih se je predvidelo, da se sme delniška glavnica zvišati po predhodnem sklepu občnega zbora brez posebnega oblastvenega dovoljenja do din 50.000.000 —.

Z občnim zborom so proslavile Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. tudi skromen jubilej, ker je minulo že 20 let, odkar so prišle papirne tovarne v Vevčah, osnovane leta 1842., celulozna tovarna v Goričanah, koder so že leta 1763. obratovali papirni mlini ter tvornica lesovine v Medvodah, ki je izdelovala že l. 1868. lesovino, v družbino last.

Nove podražitve v železnini

»Jugoslov. Gvozdar« poroča: V železnini so se znova podražili nekateri predmeti:

Železna pločevina, črna in pocinkana, vseh vrst, kvalitet in oblik se je začel z 20. aprilom podražila za nadaljnjih 70 par za kilogram.

Plinske cevi, črne in pocinkane, so se podražile za nadaljnjih 14%.

Konstruktivske cevi v črni izdelavi so postale dražje za nadaljnjih 11%, pocinkane pa za nadaljnjih 9%.

Ing. Friderik Degen, profesor:

Zgodovina ter bistvo davkov (Nadaljevanje.)

Domovina sodobnih davkov pa sta Anglija ter Francija. Eden najstarejših davkov sploh je zemljarina, ki se javlja v neki primitivni obliki, kakor smo že slišali, v starem veku. V srednjem veku so poznali zemljarino Nemci. Zemljarina postane zelo važen vir državnih dohodkov, ko nastanejo v XVIII. stoletju prvi zemljiški katastri. Tak prvi zemljiški kataster je bil naložen leta 1718. v Lombardiji. V Angliji so uvedli zemljarino leta 1688. kot »land tax«, v Nemčiji leta 1828. V Srbiji je bila uvedena redna zemljarina leta 1861. Dočim se pobira danes zemljarina od čistega katastrskega donosa zemlje, se je pobirala svoječasno tudi od števila plugov, katere je posedoval lastnik, in od števila dreves, nasajenih na tej zemlji. V Črni gori so nazivali zemljarino »dacija«, katere se je pobirala tudi od števila ovac in goved, katere je posedoval davčni zavezanec. Ta zemljarina se je mnogokrat pobirala tudi v obliki

Nadalje so narasle cene: cevem za pohištvo za 8%, konjskim podkvam za nadaljnjih 35 par za kg, pilam za nadaljnjih 20%.

Pričakuje se, da bo v zvezi s podražitvijo cene železa v palicah ter pločevini narasla tudi cena vsem predmetom, ki se izdelujejo iz tega materiala, kakor okovi, vijaki itd.

Zaloge v skladiščih trgovcev so vedno manjše in manjše zaradi zelo velikega povpraševanja po

blagu in zaradi zelo otežkočenih dobav iz tvornic.

Posameznih predmetov, kakor betonskega železa, raznih žic, zlasti bodičaste, bele pločevine ter tudi nekaterih žebeljev, sploh ni več na trgu. Železo v palicah je kakor prej desortirano. Tvornice zahtevajo vedno večje dobavne roke. S tem so zlasti prizadeti obrtniki, a tudi kovinska industrija. Perspektive za železno stroko so zaradi tega zelo slabe.

Davčni svetovalec

Nova določila o pretvoritvi podjetij v obdačenju za leto 1940.

G. R. Š. v M. — Vprašanje: Začetkom leta 1940. sem pretvoril družbo z omejeno zavezo, pri kateri sem bil edini lastnik, v posamezno firmo. Po novih predpisih bi baje moral kljub temu plačati pridobitno za l. 1940. od dohodkov leta 1939. Prosim za pojasnilo, ali je ta informacija točna.

Odgovor: Družbe z omejeno zavezo, ki so se v začetku tekočega leta pretvorile v posamezne firme ali družabne firme z istimi člani in istim poslovanjem, morajo za l. 1940. plačati pridobitno po poslovnih uspehih za l. 1939. Seveda velja ta odredba samo v toliko, kolikor je njihov lanskoletni promet, oziroma zaslužek bil tolik, da spada podjetje pod odredbe § 53a zakona o neposrednih davkih, to je kolikor je imelo v letu 1939. nad 2 milijona din prometa in nad 100.000 din zaslužka.

Vpogled v poslovne knjige za leto 1939. za odmero pridobitne za leto 1940.

G. I. L. v B. — Vprašanje: Davčna uprava me je pozvala, da predložim za l. 1939. bilanco, katero sem po njenem mnenju moral napraviti, ker sem protokoliran trgovec. Za primer, da bilanca ne predložim, mi je zapretila kazen po čl. 107., 3., zakona o neposrednih davkih.

Praktični nasveti

O čem se govori

Ljudje ne govorijo le o politiki, o vojnih dogodkih in vojnih nevarnostih, temveč tudi o tem, kje se dobi kakšno blago in kje je nakup blaga posebno ugoden. Danes govorijo ljudje o tem celo mnogo več kakor v normalnih časih, ker takrat se je vse dobilo z lah-

koto in ljudem ni bilo treba mnogo razmišljati, v katero trgovino bodo šli kupiti potrebno blago. Saj so v vseh trgovinah dobili, kar so želeli in večinoma tudi v vseh po primeroma isti ceni.

Danes pa je stvar drugačna, ker danes vlada pomanjkanje blaga. Kadar pa blaga manjka, takrat po-

stane tudi zaželeno, takrat se o njem mnogo govori.

To dejstvo so izkoristili žvicarski podjetniki in trgovci ter začeli objavljati kolektivne inserate pod velikim naslovom: »O čem se govori.« Na kratko opozarjajo trgovci v tej rubriki na svoje predmete, ki zaslužijo posebno pozornost kupcev.

Podobna reklama bi bila tudi pri nas po vsej verjetnosti učinkovita, ker bi pomenila nekaj novega, poleg tega pa je takšna reklama tudi uspešna. O čem se govori? — To je vprašanje, ki danes vse zanima in vsak časopisni bralec bi takšno rubriko gotovo pogledal. Že samo s tem pa je uspeh takšne reklame tudi zagotovljen.

Pa tudi velika vzpodbuda je v gestu. O čem se govori? Vsak trgovec, vsak podjetnik bi moral gledati na to, da se govori o predmetih, ki jih prodaja ali proizvaja. Če to doseže, je že njegov odjem zagotovljen. Zato pa je tudi takšna kolektivna reklama gotovo uspešna.

Dobave - licitacije

Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 10. maja ponudbe za dobavo raznih gumenih cevi; 14. maja volnenih tkanin in koecev ter do 10. maja za dobavo 20.000 fizola.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 13. maja ponudbe za dobavo asinhronnega motorja, stroja za brušenje, obroče za lokomotive; 20. maja asinhronnega motorja; 27. maja trofaznih asinhronnih motorjev.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 13. maja ponudbe za dobavo bočice žice; 20. maja raznih laboratorijskih potrebščin.

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 14. maja ponudbe za dobavo metala.

LICITACIJE:

Dne 10. maja bo pri Zavodu za izdelavo vojne opreme v Beogradu in istočasno v Zagrebu licitacija za dobavo raznih vrst usnja; 11. maja raznega platna; 17. maja raznih vrst platna, sukanca, gumbov in trakov.

Dne 11. maja bo v intendanturi Štaba jadranske divizijske oblasti v Splitu licitacija za dobavo večje množine petroleja.

Dne 14. maja bo pri centralni direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za dobavo jamskega orodja; 21. maja orodnega jekla; 4. junija transformatorja za drž. rudnik v Kreki ter raznih električnih strojev in aparatov.

Dne 15. maja bo pri Komandi rečne flotilje v Novem Sadu licitacija za dobavo sider, verige, škopev, konopne vrvi, jelovih hlobov idr.

Dne 15. maja bo pri štabu mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu licitacija za dobavo barv in ličarskega materiala; 16. maja konop-

Vzgoji svojega otroka tako, da zjutraj, zlasti pa zvečer čisti zobe!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

ne in lanene jadrenine in tkanin za zastave ter bombažnega platna.

Dne 15. maja bo pri tehn. odd. Izpostave banske uprave v Splitu licitacija za dobavo mizarskih del v zgradbi oceanografskega instituta.

Dne 16. maja bo pri Upravi vojno-tehnične zavoda v Hanrijevju pri Skoplju licitacija za dobavo smrekovih desk.

Dne 20. maja bo pri Komandi baze rečne flotilje v Novem Sadu licitacija za dobavo rečnih sider, verig, plovk, škopev, konopne vrvi idr.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

»Tehnika in gospodarstvo«

3./4. številka objavlja: Adolf Vogel: »Pomen empirično statističnega proučevanja konjunktur« — Svetozar Ilešić: »Agrarna prenaseljenost Slovenije« — Črtomir Nagode: »Transbalkan«. Slede »Knjižna poročila«, »Bibliografija« in »Statistika«. Odlično urejvano revijo, ki jo izdaja Socialno ekonomski institut, toplo priporočamo.

Tako dober tek vzbuja

naravna Rogaska slatina, da so se po zgodovinskih podatkih prebivalci okolice za časa lakote v 30letni vojni izogibali, piti to vodo, ker jim je povzročila prevelik tek.

LJUDSKA POSOJILNICA v LJUBLJANI

**z. z. neom. j., Ljubljana, Miklošičeva cesta 6,
v lastni palači nasproti hotela „Union“**

**Obrestuje hranilne vloge najugodnejše • Nove in
stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive,
obrestuje po 4 %, proti odpovedi po 5 %**

Cenik za zavarovanje valute

Po čl. 6. pravilnika o urejanju prometa z devizami in valutami velja od 1. do 15. maja naslednji cenik za izvozno zavarovanje valute:

Gozdarski proizvodi

tek. št.	za 100 kg
220 drva	15'—
221 drva nacepljena bukova	22'—
222 drva nacepljena cerova	19'—
222a les za izdelavo celuloze	30'—
223 jamski les	30'—
224 jamski les jelke	37'—
225 oglje	70'—
226 oglje (odpadki — prah)	40'—

tek. št.	za 100 kg
227a stavbeni les, jelovina in smrekovina žagana (deske, latve, hlodi oblani)	900'—
228a stavbeni les, ko zgoraj (kratko žagano) izpod 3 m	600'—
229a stavbena jelovina tesana (hlodi od 818 do 28/30)	550'—
230a ista okrogla (jarboli, kosi, stebriči do 25 cm srednje-ga premera)	560'—
231a debela, jelka, smreka nad 25 cm premera	450'—
232a borovina žagana	900'—
233a borovina tesana (iz Slovenije 10% ceneje)	700'—
234 bukev, rezana, parjena, obrobljena	1100'—
234a bukovni ševroni 130×133 mm dolžine do 65 cm parjeni ali neparjeni	600'—
235 bukev, rezana, neparjena	800'—
236 bukev za izdelavo toporišč od 1—1'40 m	500'—
237 bukev, rezana (neobrobljena)	700'—
237a bukev, rezana, parjena, neobrobljena	900'—
238 gaber, hruska, češnja, rezana tesana	630'—
239 isto, okrogla debela	460'—
240 bukev neparjena, doge do 105 cm dolge	700'—
241 testoni, bukev, dolgi do 2'5 m	400'—
242 testoni, hrast, dolgi do 2'5 m	1260'—
243 bouls, hrast	1900'—
244 stavbeni hrast rez. obrob. 2500'—	
245 stavb. hrast rez. neobrob. 2500'—	
246 stavb. hrast rez. merkant. 1700'—	
247 hrastova debela merkantil 1000'—	
248 hrastova debela	2100'—
249 hrastova debela slavonska do 49 cm premera	2800'—
249a hrastova debela nad 50 cm premera	3800'—

tek. št.	za 100 kg
250 hrastovi pragi 100—155	20'—
156—165	25'—
166—185	29'—
186—225	30'—
226—235	35'—
236—245	50'—
246—270	70'—
posebni	1000'—
251 pragi bukovi 1'80—2'40 m	38'—
252 pragi bukovi 2'40—2'70 m	48'—
253 pragi borovi po 2'80 m	64'—
254 stavbeni rezani les, oreh in druge plemenite vrste	3200'—
255 orehovina v deblih	3100'—
256 stavbena rezana: lipa, brest, javor	880'—
257 stavben rezan jesen	1400'—
258 bukova debela do 75 cm premera	600'—
259 bukova debela nad 75 cm premera	700'—
260 stavbeni les: brest, jesen, javor v hloidi	1600'—
261 hrastove doge	80'—
262 doge bukove	140'—
263 brzojavni drogi od 7—9 m dolgi	230'—
264 hrastovi drogi od 9—11 m dolgi	260'—
265 stavbeni hlodi topol	680'—
266 stavbeni hlodi topolovi izpod 55 cm premera	520'—
266a vrbova debela	300'—
267 les za police	300'—
268 les za celulozo 105×24 cm	280'—
269 drevesna skorja	50'—
270 šiške	430'—
271 gozdni plodovi, želod	120'—
272 furnirji iz orehovine	18.500'—
273 furnirji iz hrastovine	10.500'—
274 furnirji iz bukovine rez. 6.500'—	
275 furnirji iz buk. oluščene 1.900'—	
276 furnirji iz hruske, češnje in jesena	12.500'—
277 vezane plošče	3.700'—
278 deščice za parkete	350'—
279 surovi hrastovi frizi nad 5×25 cm	170'—
280 surovi hrastovi frizi rdečkasti pod 5×25 cm	120'—
281 frizi bukovi široki 7 cm	480'—
282 frizi bukovi šir. 7—12 cm	530'—
283 frizi bukovi šir. nad 12 cm	750'—
284 kopita za obutev	600'—

Italijansko povpraševanje po našem blagu

856 — Palermo: frizi in parketi,
857 — San Nazzaro: rogovi in parklji,
858 — Genova: perutnina in jajca,
860 — Genova: kloridna kiselina,
864 — Milan: okrogel in stavbeni les,
865 — Genova: pšenična moka,
868 — Rim: doge, tanin in sladkor,
870 — Rim: celuloza, rude, premog in oljna semena,
871 — Rim: išče se zastopnik za modne predmete, bižuterijo in gumbe,
892 — Milan: bolhač v cvetu in v prahu, tanin,
893 — Milan: lignit in litan-kraksit,

894 — Milan: taninski ekstrakti,
896 — Trst: jelovina,
899 — Rim: gradbeni les,
900 — Saronne: krompir,
901 — Milan: kalcijev karbid,
903 — Milan: živi golobi,
909 — Rim: nudi se komisio-
nar za izvoz in uvoz.

Ponudbe italijanskega blaga

855 — Milan: farmacevtski, ki-
rurški in zdravstveni predmeti,
859 — Camerone: glasbeni in-
strumenti in harmonike,
861 — Milan: motocikli, motor-
ne priklovice, eksplozivni motorji,
862 — Milan: papir za tapeci-
ranje zidov,
863 — Tortona: minski in lov-
ski smodnik, polni lovski naboji,

866 — Lodi: mlečni proizvodi,
867 — Rim: aparati in brizgal-
ne za gašenje požarov,
869 — Milan: moške obleke za
civiliste in mehanike,
872 — Milan: radijski aparati,
873 — Torin: pisalni stroji,
874 — Milan: ovratnice in ovrat-
ni robci,
875 — Milan: aparati za vulka-
nizacijo,
895 — Milan: avtomatična ognji-
šča za premog,
897 — Milan: aparati za očišče-
nje zraka od plinskih napadov,
898 — Torin: sodi, remorkerji
in sesalke za transport bencina,
nafta in olj,
902 — Collebeato: avtomatični
revolverji,
904 — Milan: eksplozivni mo-
torji na bencin, parni stroji na pe-
troleji, instalacije livarn,
905 — Milan: dvigala, kladiva
za vrtnanje,
906 — Milan: moderne gledali-
ške naprave in stroji,
908 — Torin: rjuhe in srajce za
vojsko in bolnišnice.

Interesenti naj se z navedbo številke in kraja obrnejo za na-
daljnje podatke na upravo lista
»Ital-Jug«, Milan, Casa post. 1514.

Doma in po svetu

Predsednik vlade Dragiša Cvetković je izdal na srbske volivce v banovini Hrvatski oklic, v katerem jih najprej opominja na pomen občinskih volitev, ki naj omogočijo, da pridejo v občinah na krmi-
lo najboljše ljudje. Duh, ki ga na-
rod vnese v občine, bo tudi duh
državne zajednice. Zato je potreb-
no, da ima država dobre občine.
Z udeležbo pravih zastopnikov
Hrvatov v vladi, je dobila naša
država novo moč, kar je posebno
pomembno v današnjih časih. Se-
daj je dana tudi možnost za novo
ustavno-politično življenje, čigar
začetek pomenijo sedanje občinske
volitve. Srbi se morajo pri teh vo-
litvah pokazati dostojne svoje zgo-
dovine. Samo srbska strpnost in
samopremaganje moreta odpraviti
nezaupanje, ki je nastalo v pre-
teklosti ter ohrabriti Hrvate in
Slovence, da s složnim delom da-
mo vsi vso moč državi. Takšen duh
morajo vnesti v občine složni in
zdrženi Srbi. — Bratje Srbi! Omo-
gočite bratsko sodelovanje v iz-
gradnji naše lepše narodne bodo-
čnosti. S temi besedami je zaklju-
čil predsednik Cvetković svoj oklic.
V razgovoru s časnikarji je iz-
javil min. predsednik Cvetković,
da bodo v kratkem občinske vo-
litve v vseh pokrajinah, ker so
dosedanje občinske oblasti že pre-
dolge na vladi. Volitve v mestne
občine pa morejo biti šele po spre-
jemu novega zakona o mestnih ob-
činah. Ta zakon se bo v kratkem
izdal.

Glede koncentracijske vlade je
dejal Dragiša Cvetković, da misli,
da je sedanja vlada zadosti močna,
da izvede politiko sporazuma. Važ-
no je, da vlada enodušnost nazi-
ranj na velika vprašanja. Ne od-
bija pa sodelovanje drugih, če so
iskreno za sporazum. Glede zdru-
ženja radikalov je dejal, da se bo
to izvedlo na volitvah. Takrat se
bo videlo, kdo ima za sebe radi-
kale.

Min. predsednik Cvetković je
obiskal Zagrebški zbor ter tudi
kupil mnogo predmetov.
Podpredsednik vlade dr. Vladko
Maček je sprejel znano ameriško
novinarico Dorothy Thomson, so-
progo znanega ameriškega pisate-
lja Lewisa Sinclaira ter imel z njo
dolga razgovora.

Trgovinski minister je razvelja-
vil odlok, po katerem so morali
dati tiskati državni in samoupravni
uradi vse svoje tiskovine v državni
tiskarni v Beogradu in v banovin-
skih tiskarnah.

Predsednik beogradske občine
Vojin Gjurčić je bil na predlog
Herriota izvoljen za častnega me-
ščana mesta Lyon.

Državni tajnik za tujski promet
G. H. Esser je prišel v Zagreb, kjer
je obiskal Zagrebški zbor in stopil
v kontakt z zagrebškimi turistič-

nimi organizacijami. G. Esser bo
skušal organizirati bivanje nem-
ških otrok na našem Primorju.

Kulturni teden se je začel ta
teden v Celju. Njegov program je
bogat in dela čast Celjanom.

Zagrebska radijska postaja je
postala državna last ter je prešla v
upravo banske uprave. Za upravi-
telja postaje je imenovan Vladimir
Kovačić, lirski pesnik in gledali-
ški kritik »Hrvatskega dnevnika«.

V Zagrebu se bo še letos zgra-
dilo letno gledališče, ki bo imelo
nad 2000 kvadratnih metrov povr-
šine in prostora za 11.000 gledalcev.

Število odvratnikov v Zagrebu je
v zadnjem času močno nazadovalo,
ker so si mnogi advokati zaradi
slabih poslov izbrali druge poklice.

Na območju Trg. industrijske
zbornice v Splitu je bilo koncem
marca 8219 trg. obratov proti 8201
ob koncu februarja.

528 slušateljcev zagrebske trgo-
vske akademije je prišlo v Budape-
što, da si ogleda mednarodni vele-
sejem in druge kulturne ustanove
Budimpešte.

Ameriški senat je sprejel zakon-
ski načrt, s katerim se pooblašča
predsednik U. S. A., da ureja in
prepoveduje finančne transakcije
na denarnem trgu. Po tem poobla-
stilu bi mogel predsednik Roosevelt
dovoliti Franciji in Angliji tudi po-
sojila za nabave v Ameriki.

»Popolo d'Italia« piše v odgovoru
na neki ameriški list, da Italija so-
deluje že od prvega dne v vojni in
da bo prenehala s politiko čaka-
nja, kakor hitro bo to določil Mus-
solini. Italijansko stališče da se
dosti ne razlikuje od postopanja
francoske in angleške armade, ki
čakata v Maginotovi črti na na-
daljnji razvoj dogodkov.

Za italijanskega veleposlanika v
Berlinu je bil imenovan Alfieri, ki
velja kot velik pristaš najtesnejše-
ga sodelovanja Italije z Nemčijo.
Berlinski tisk zato njegovo imeno-
vanje navdušeno pozdravlja.

Lani se je vrnilo iz tujine v Ita-
lijo 20.000 italijanskih izseljenskih
rodbin s 70.000 rodbinskimi člani.
Zun. min. Ciano je izjavil, da se
bo skušalo letos še zvišati število
italijanskih izseljencev, ki se vrne-
jo v domovino.

Vseučilišče v Krakovu, eno naj-
starejših v Evropi, ki je bilo usta-
novljeno l. 1364. od Kazimirja Ve-
likega, je spremenjeno v »Zavod
za proučevanje nemškega razisko-
vanja zgodovine«.

»Slovaška narodna krščanska
stranka« se je ustanovila na Ma-
džarskem, da štiti interese Slova-
kov, ki žive na Madžarskem.

Finska je olimpiado za l. 1940.
definitivno odpovedala. Prihodnja
olimpiada bo l. 1944. v Londonu.

Že v 24 urah
barva, plesira in
kemično snazi
obleke, klobuke
itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrat-
nike in manšete. Pere, suši, monga in
lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Frančiškanska ulica 3

**KNJIGOVESNICA
JUGOSLOVANSKE
TISKARNE**

reg. zadr. z o. zav.

**LJUBLJANA
KOPITARJEVA 6**

Nudi po izredno nizkih
cenah: Salda konte, štra-
ce, jourmale, šolske zvez-
ke, mape, odjemalne
knjižice, risalne bloke
itd.

Sejmi

5. maja: St. Gotard, Marija Gra-
dac, Laško.

6. maja: Cistercijski samostan
v Stični, Tržišče, Vinica, Kranj,
Novo mesto, Rajhenburg, Veržej,
Brežice, Črna, Ormož, Črenšovci,
Velenje, Murska Sobota.

7. maja: Šmarje, Kamnik, Or-
mož, Ptuj, Rakičane, Dolnja Len-
dava.

8. maja: Žirovnica, Sv. Nikolaj v
Polju.

9. maja: Št. Rupert, Toplice, So-
dražica, Dravograd, Turnišče.

10. maja: Maribor.

11. maja: Brežice, Celje, Trbov-
lje.

**Viljem
Brauns**
TOVARNA ANILINSKIH BARV
IN KEMIČNIH IZDELKOV
Celje

Priporočila svoje specijalne izdelke

barve za obleke v zavitkih,
barve za luženje lesa v zav.,
barve za tla v zavitkih,
barve za pirhe v zavitkih,
Vilbra barve za usnje.

Anilinske barve za obrtneške potrebe

barve za volno,
barve za bombaž,
barve za živila,
barve topljive v masti,
barve topljive v olju,
barve za sveče,
barve topljive v vodi,
barve topljive v špiritu.

Razne kemične izdelke za gospo- dinjstvo in obrt

Zahtevajte cenikel!

Okrožni urad za zavarova- nje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostav-
ljeni plačilni nalogi zapadli v pla-
čilo. Prispevki morajo biti po-
ravnani v osmih dneh po pre-
jemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovan-
cev do pokojnine je potrebno, da
so zavarovani prispevki dejansko
plačani!

To opozorilo je smatrati kot
opomin! Proti delodajalcem, ki ne
bodo poravnali prispevkov, mora
urad uvesti prisilno izterjavo brez
predhodnega opomina. Urad iz-
vršuje važne socialne dolžnosti, ki
ne dopuščajo odlašanja.

Zahtevajte povsod poznane specialitete trdke B. MOSER, veletrgovina z vinom

BEOGRAD - ZEMUN III., Moserova ulica št. 1

ZASTOPNIK

za Ljubljano in bivšo Kranjsko

M. CESAR, LJUBLJANA VII., Gasilska cesta 3

TELEFON ŠT. 23-69